

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 275

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XI METAI

A. STRAZDAS

Kai aš lankoj grėbiau šieną...

Nuo to vakaro, kurį parbloškė mane gatvėje autobusas ir kurį pirmą kartą savo gyvenime pajutau mirties artumo siaubą, praėjo daug laiko, bet kai kurios jo smulkmenos vis dar stūksojo mano atminty ir niekaip aš iš jų negalėjau išsivaduoti. Ypač autobuso artėjimo momentas. Stabdymų ratų žviegimas. Augančios šviesų akys. Kai atsitiktinis garsas, ar vaizdas, ar, pagaliau, kita kokia smulkmena manytą momentą atgaivindavo, aš visada autobusą išivaizduodavau ne tikroju jo pavidalu, bet kažkokia pabaisa, kuri turi rankas, kojas, gyvybę ir kuri nesulaikomai manęs siekia. Tokiais atvejais aš vėl iš naujo išgyvendavau ano vakaro siaubą ir negaliu užtikrinti, ar kartais jo ir kitiems neparodydavau kokiū nors išorės veiksmu.

Gal būt, todėl antrą ar trečią savaitę po sužeidimo mane pradėjo lankyti psichiatrijos gydytojas Benediktas Keršulis, kuris buvo senas mūsų šeimos pažįstamas ir kuris, dar man gulint ligoninėje, porą vakarų su manim praleido palatoje.

Fiziškai parbloškimo metu aš nukentėjau nedaug. Prakirsto pakaušio oda greitai sugijo, siūlių vietoje ėmė želti plaukai, ir, išėjęs iš ligoninės, aš vėl pradėjau lankyti gimnaziją, kurios aplinka man padėjo užmiršti skaudžius išgyvenimus. Bet visiškai nusikratyti artėjančio autobuso siaubu aš nepajėgiau.

Keršulis paprastai ateidavo vakare, po darbo, kai visi būdavo namie ir daugiausia plepėdavo su motina bei jaunesniu broliu Henriku. Pirmuosius jo vizitus aš palaikiau paprasčiausiomis poilsio progomis po darbo dienos ir noru išsiblaškyti. Aš žinojau, kad jis teiraudavosi motinos apie mano sveikatą, bet į tai nekreipdavau jokio dėmesio, nes to teiraudavosi visi kaimynai ir visi pažįstami. Be to, jo vizitai nebūdavo dažni: kartą ar daugiau — du per savaitę.

Įtarinėjimais atsirado many tik tada, kai gydytojas vis dažniau ir dažniau pradėjo sėdinti ties mano ruošiamomis pamokomis, ties nuobodžiais matematikos uždaviniais, ties Cezario vertimais, ties chemijos formulėmis (man reikėjo pasivyti gimnazijos kursą, todėl daug dirbdavau) ir pretenduoti, kad jis tais dalykais labai domisi. Kartais jis paėmė rankas eilini mano rašto darbą ir skaitydavo jį po keleta kartų, žymėdamas jo ištraukas savo užrašų knygelėje, darydamas keisčiausias pastabas ir keldamas fantastiškiausius klausimus.

— Ką tu darytum, jeigu saulė užgestų? — kartą jis mane paklausė.

— Užsidegčiau žvakę, — mėginau juokauti.

Bet, mano nustebimui, daktaras visiškai nenusijuokė, tik rimtai pasižiūrėjo į mane ir vėl tarė:

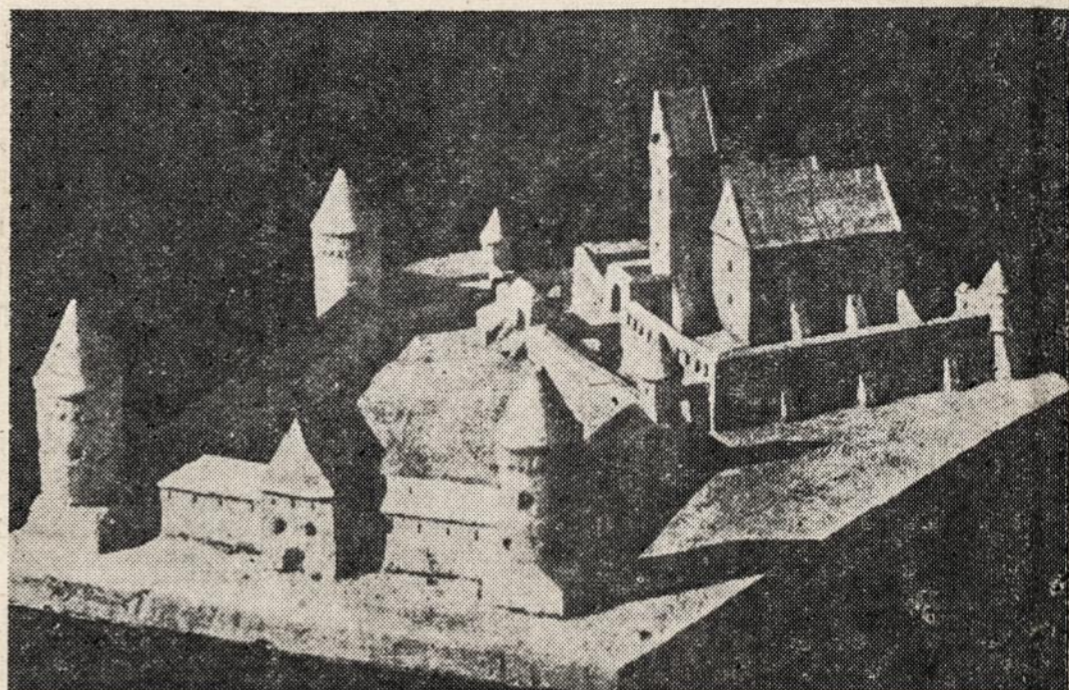
— Bet jeigu ji visiškai užgestų ir visą žemę užklotų ledai?

— Eičiau čiuožti, — juokavau vis tokiu pat tonu, laukdamas, kada jis supras mano humorą ir mes abu pradėsime kvatotis. Bet jis vaidino rimtą ir dėjosi taip susirūpinęs saulės užgesimu, lyg jis būtų turėjęs įvykti rytoj.

Kai po valandėlės jis pradėjo kažką žy-

Trakų pilies modelis

(Iš Dr. V. Sruogienės parašytos Lietuvos istorijos, kurią leidžia Tėvynės Mylėtojų Draugija).

mėtis savo užrašų knygelėje, ir aš surimtėjau. Man pasirodė, kad aš pasakiau kažkokią neatšaukiamą kvailystę, kažką baisiai nevykusio, ir kai paslapčiomis žvilgtelėjau į susirūpinusias Keršulio akis, kurios tuo momentu atitrūko nuo užrašų ir tiriamai įsmigo į mane, man staiga kilo noras atitaisyti savo atsakymą. Būtinai atitaisyti, kad jis nesuprastų jo klaidingai ir, svarbiausia, kad nepalaikytų jo rimtu. Aš pradėjau kažką aiškinti apie visatos begalybę, apie saulės amžinumą. Bet po kelių žodžių pajutau, kad ne nuo to reikėjo pradėti, kad mano pradėtasis sakinyvis negali būti logiškai užbaigtas, susimaišiau ir nutilau.

Keršulis vėl kažką pasižymėjo knygelėje. Nuo to momento aš pradėjau jo neapkęsti. Aš pajutau, kad niekada nepataikysiu jam atsakyti taip, kaip reikia. Jo būvimas šalia manęs pasidarė kančia, kuriai išvengti būčiau atidavęs viską.

Vėlesniųjų Keršulio apsilankymų metu didžiausias mano rūpestis būdavo, kad ir vėl nepasakyčiau kokios nors kvailystės, į kurią jis atkreiptų dėmesį. Aš stengdavau kuo mažiausiai su juo turėti pašnekesių, palikdavau jį vieną prie stalo, po keliolika minučių išsėdėdavau išvietėje, tikėdamasis, kad jis išeis, bet nuo to, ko labiausiai bijodavau, neišsisukdavau. Jis kantriai manęs laukdavo, ir, kai sugrįždavau prie pamokų ruošimo, jo akyse išskaitydavau vieną ir vis tą pačią mintį: "Aš žinau, kodėl tu manęs vengi. Bet kaip tik todėl aš čia ir lankausi". Ir vien tas žvilgsnis mane išvesdavo iš pusiausvyros, ir aš jausdavau, kad ko jis bepaklaustų, į nieką neatsakyčiau taip, kaip reikia.

Ejo savaitės, ir Keršulio apsilankymai pasidarė naujuoju mano siaubu. Dieną naktį mano vaizduotėje šmėkšcodavo jo juodos, visažinės akys, jo senas, stambiomis raukšlėmis išvogotas veidas, jo nežymus dešinėsios rankos, kuria jis siekdavo užrašų knygelės, mostas, jo tvirti ir greitai žingsniai, artėjant prie mano stalo. Jo apsilankymai kažkaip siejosi su ano vakaro autobuso artėjimu, ir vien tik jo prisiminimas mane taip sujaudindavo, kad pagaliau aš nežinodavau, ko aš labiau bijau — ar autobuso, ar Keršulio, ar gal viso pasaulio, kuris juos abu sutalpina.

Keista, bet kiekvieną dieną vis ryškiau ir ryškiau aš pajusdavau, kad tas autobusas, kuris sužeidimo dieną mane mirtinai išgąsdino, ir daktaras Keršulis, į kurio klausimus aš niekada nepataikydavau atsakyti, tai ne du atskiri dalykai, bet vienuma, kurios aš bijojau. Ilgainiui aš pastebėjau, kad motina, kuri anksčiau nie-

kada per daug nesirūpino mano sužeidimu ("Lenda, kur nereikia", ji sakydavo, nors visi žinojo, kad nelaimės kaltininkas buvo šoferis, kuris nesilaikė dešinės), po daktaro apsilankymų pasidarydavo kažkokia nerami, ir mane sekiodavo tokiomis akimis, lyg aš būčiau pažymėtas kokiū nors visų matomu ženklų. Kartais aš pradėdavau bijoti, kad ir ji neduotų man klausimų, į kuriuos nežinočiau, kaip atsakyti. Jaunesnysis brolis Henrikas, su kuriuo anksčiau bastydavau gatvėse ir su kuriuo lankydavau vakarais krepšinio treniruotes, vis dažniau ir dažniau mane palikdavo namie ir išeidavo vienas. Dėdė Sakavičius, kuris gyveno kaimynystėje ir kuris kiekvieną savaitgalį ateidavo padirbėti apie mūsų namus, nes po tėčio mirties viskas iro ir griuvo, nustojo man pasakojęs savo nuotykius japonų kare. Visi namiškiai man pasidarė šaltesni ir mažiau nuoširdūs.

Ieškodamas jų draugystės ir įtikinėdamas juos, kad nieko man neatsitiko, kad aš toks pat, kaip ir anksčiau, kartais pasijusdavau toks juokingas, jog mane apimdavo desperatiška nevilts.

Tik vieno kokio nors nevykusio mano pasielgimo ar pokalbio prisiminimas mane kartais pripildydavo baime. Bet dažnai nereikėdavo nė prisiminimo. Iš oro, iš sienų, iš praskleistos knygos, iš baldų, iš gatvės triukšmo, iš grindinio — išaugdavo baimė, ir man reikėdavo sukaupti visas jėgas, kad nepradėčiau rėkti. Kiek pastangų reikėdavo padėti, kad aš kitiems neparodyčiau savo susijaudinimo, ir kartu žinoti, kad visa tai veltui.

Vieną vakarą daktaras Keršulis atėjo vėliau negu visada, ir, pro langą sekdamas jo žingsnius kieme, aš išgyvenau visą tą drebulį, kuris atsirasdavo many jo belaukiant. Bet praėjo minutė dvi, ir mano kambary jis nepasirodė. Nesulaukdamas jo, aš dar labiau pradėjau jaudintis, ir, kažkokio siautulio genamas, išbėgau į kiemą jo ieškoti. Bet Keršulio niekur nebuvo.

Sugrįžęs į savo kambarį, aš pastebėjau, kad virtuvės durys uždaros. Už jų girdėjosi daktaro ir motinos balsai. Aš nesuklydau. Jie kalbėjosi apie mane.

— Ne, ne, — neigė motina, — dabar jam rečiau užėina.

— Ar jūs tikra, kad rečiau? — skambėjo nepasitikintis Keršulio balsas.

— Aš gi viską matau, — tvirtino motina.

Jeigu aš gerai supratau, tai ji kalbėjo netiesą, nes tie siaubo momentai, kurie mane apimdavo netikėtai, paskutiniu laiku pasikartodavo tuo pačiu periodiškumu.

(Tąsa 2-me psl.)

Wm. F. Faulkner (dešinėje) paskelbtas Pulitzer premijos laimėtoju už savo novelę "The Fable", Louisvilleje, atvykęs aprašyti vienam žurnalui Kentucky arklių lenktynių. Faulkner kalbasi su lenktynių raitininku.

Pulitzerio premijų laimėtojai

William Faulkner ir Tennessee Williams

Pulitzerio literatūros premiją šįmet laimėjo žinomas Amerikos rašytojas, Nobelio premijos laureatas, William Faulkner už romaną "A Fable".

Šis stambus veikalas, kuriame aprašomas kareivių sukilimas Prancūzijos apkausoje Pirmojo Pasaulinio karo metu ir kuriame išryškintas tam tikras sugretinimas tarp sušaudymui skiriamų sukilėlių ir Kristaus dramos Golgotoje, Amerikos visuomenėje sukėlė daug ginčų.

Ypatingos atakos "A Fable" romanas susilaukė iš bažnytinių ir dvasiškijos pusės. Jiems nepriimtinos yra, visų pirma, tos romano vietos, kuriose paneigiama Kristaus, kaip asmenybės, reikšmė. Tenai pabrėžiama, kad tokių sukilėlių prieš visuomenę, kaip Kristus, esą, buvę nemaža. Jie provokavę valdovus ir tiesiog veržte veržęsi į kryžius. Bet reikėję pakankamai nediplomatiško ir kvailo valdovo, kuris būtų sutikęs vieną tokių sukilėlių nukryžiuoti. Toks valdovas atsiradęs ir Kristaus drama įgavusi pasaulinės reikšmės.

Jeigu sakoma, kad William Faulkner stilius yra sunkus, tai ypatingu sunkumu jis pasižymi "A Fable" romane, kuris pri skirtinas prie vad. moderninio romano rūšies. Sakiniai ilgi ir ne visur logiški. Išbaigtų aprašomųjų vaizdų maža. Tik tapybinio pobūdžio dėmės, štrichai, taškai, kuriems susieti ir jų išrikiavime atrasti autoriaus paslėptą harmoniją reikia didelio dėmesio bei įtampos.

Pats W. Faulkner savo laiku yra prisipažinęs, kad jam didelę įtaką daręs airių rašytojas James Joyce, kurio "Ulysses" laikomas moderniojo romano klasikiniu pavyzdžiu. Kruopštus tyrinėtojas tos įtakos atrastų, gal būt, ne tik "A Fable" romano stiliuje, bet ir veikalo kompozicijoje.

"Naujienu" skaitytojais turėjo progos susipažinti su vienu William Faulknerio kūrybos pavyzdžiu, kurį pateikė išvertusi lietuvių kalbą Sonė Pipiraitė. Bene prieš pusantrų metų "Naujienu" Literatūros priede išspausdintoji W. Faulknerio novelė vadinosi "Rožė Emilei".

* * *

Tennessee Williams'ą lietuviai pažįsta iš praėjusiais metais Chicagos lietuvių aktorių pastatytos jo "Stiklinio žvėryno" (Glass menagerie) pjesės. Šių metų Pulitzerio dramos premiją jis laimėjo už "Cat on a Hot Tin Roof" scenos veikalą, kuris dideliu pasisekimu jau buvo suspėtas pastatyti eilėje JAV teatrų.

Iškeltinas Tennessee Williams'o sensibilumas ir psichopatinių charakterių pamėgimas, kuris ryškus "Stikliniame žvėryne" ir dar ryškesnis 1948 m. premijuotame jo scenos veikale "A Streetcar Named De-

sire". Kritikai teigia, kad jo pjesėje "Cat on a Hot Tin Roof" esama "per daug seksualumo".

Pulitzerio premija buvo įsteigta prieš 38 metus. Jos sumanytojas yra leidėjas Joseph Pulitzer. Kasmet skiriamos premijos, kurioms nusipelnčius autorius parenka specialūs Kolumbijos universiteto tarybos patikėtiniai.

A. S. PUŠKINAS

EUGENIJUS ONEGINAS

Eiliuotas romanas

Vertė STEPAS VAZBYS

Vinco Krėvės-Mickevičiaus
Šviesiam Prisiminimui

KETVIRTOJI DALIS

(Tęsinys)

XXV

Olgutės grožiu sužavėtas,
Neranda sau be josios vietos
Karštuolis Lenskis. Meilė jam,
Tarytum duona alkanam.
Lyg du karveliai jie burkuoja
Ir stengias būti vienuoje
Ar skindami sode žiedelį,
Ar temstant kambario kampely.
Jis, rodosi, prie jos arti,
Bet elgsena jo nedrąsi:
Šypsniu pakurstytas gražuolės,
Ekstazėje prie jos pripuolęs
Vien rūbo kraštą pabučiuoja
Ar žaidžia sruoga jos kaktoje.

XXVI

Dažnai jai buvo beskaitęs
Pamokslais kupiną romaną
Su tiek nesąmonių žavingų,
Širdims mergelių pavojingų.
Kur gamtą autorius piešias
Gal būt' geriau šatobriano.
Pavartęs puslapius kelis
Jau rausta mūsų gražbylys.
Šachmatais kartais jiedu lošia,
Patogiai kėdės' atsilošę,
Veidais rimčiausiai susikaupę,
Bet tuoj kitur jų mintys plaukia,
Ir Lenskis bokštą savo ima
Rikiu — atleiskit pakrikimą.

XXVII

O kai namie jam tenka būti,
Paišyti ima atsidusęs
Olgutės profilį švelnutį,
Pažvelgęs jin iš tos dar pusės.
Atgyja popierius kantrus,
Priglaudęs parko dar vaizdus,
Apylinkę, kapų paminklą,
Karvelį, lyrą, arfos tinklą,
Kipridos mielą jam žinyčią.
Čia užsimiršęs lyg netyčia
Vėl įpročiu senu jau pina
Eilių vainiką mylimiausiai.

Taip bitė čiulpia medų gryną
Iš įščiaus žiedo nors kukliausio.

XXVIII

Jūs' rankos, aišku, kartais lietė
Provincijos panos albumą.
Tur' būt' tapytojo paletėj
Tokių spalvų mažiau margumo.
Ten širdys pervertos kankinas,
Apstu ten įrašų saldžiausių;
Ten priesaikų karštų lobynas
Mylėt jus dieną nors juodžiausią.
Klaidų rašybos ten versmė,
Bet ar jaušmų tokia esmė?..
Ir baigias kraitinė skrynia
Tokia dažniausiai pažiba:
"Jeį myli kās Tave daugiau,
Albumą tetėsia toliau".

XXIX

Ten rasit būtinai karvelį,
Snaputy laikantį laiškeli.
Dar deglą ir suspaustą gėlę,
Lyg mumią, lyg meilės vėlę.
Tarp puslapių tiek syk vartytu
Dar kario juoką įrašytą,
Įrodant suktą grafomaną,
Bet maža išminties ir meno.
Ir man, prisipažinsiu, teko
Įpint eksromptu rimų dribsnį,
Pigia kaina už posmą lakų
Laimėt mergelės kuklų šypsnį.
Tegul skaitytojas gaižus
Ir murma — sąmojis nē just!

XXX

Betgi į jus, puošniuosis tomus
Tikrų Liuciperių knygynų,
Albumus kalakutų luomo,
Nors puošt eilėm, dažais mėgina
Juos Baratinskis ir Tolstojus
Te žaibas trenkia, vis kartoju.
Ir kai puikuolė man dama
In-quarto*) storą tiesdama,

*) Didelio formato albumas.

Saldžiai paprašo madrigalo,
Ją noris verst nuo pedjestalo.
Ne madrigalą, epigramą
Mūza parinkus jai suranda.
Nušutinsiu ja kvailą damą,
Nueis net gaugas iki sprando.

XXXI

Nūn madrigalo neposmuoja
Vladimiras gražuolei nuotakai.
Jis pasigavęs kitą nuotaiką
Nuoširdžia meile bepulsuoja.
Ir apie Olgą ką išgirsta,
Eilėraščiu pas jį tuoj virsta.
Tarytum rėmasis tuoj sukausto
Paveikslą mintyse išausta.
Bet liūdesys gija raudona
Elegijos jam teikia foną.
Ir Jazykovas ar nūmano,
Kodėl ir kam jis kuria meną.
Elegijų jo rinkinys
Suprasti leis, ką jautė jis.

XXXII

Ramiau! Tai kritikas žiaurusis
Nutilti liepia mums greičiau.
"— Apkvaišot", šaukia jis, "Verčiau
Ką kitką traukt iš sielų rūsių.
Gana, kaip varlės, jums kvarksėti,
Gana jums žliumbti ir žaksėti.
Nesugrąžinsit praeties,
Prie josios veltui tiltus tiest".
Ir ką pakiš jisai, jaučiu —
Trimitą, durklą, dar minčių
Atlikusių krūvelę, kaukę.
Su jais dainužę naują trauki.
Apsirikau, draugai malonūs,
Odes mums siūlo tasai ponas.
(Bus daugiau)

PETRAS ŠIRVOKAS

Nauja Juozo Švaisto knyga
230 psl. įdomiausių lietuviškų nuotykių.

Kaina \$2.00. Kreiptis į

NAUJIENAS, 1739 S. Halsted St.
CHICAGO 8, ILLINOIS

IŠTRAUKA IŠ KUN. M. VALADKOS KNYGOS "POPIEŽIAI IR LIETUVA"

Kun. M. Valadkos "Popiežiai ir Lietuva" priklauso prie tų retų lietuvių emigracijos knygų, kurių pirmoji laida nepaprastai greitai buvo išparduota. Tūkstantinis tiražas išsibaigė per nepilnus vienerius metus. Iš 1954 m. išleistųjų Amerikos lietuvių knygų ji yra vienintelė išbaigusi savo tiražą.

Neturinčius galimybių "Popiežių ir Lietuvos" įsigyti, norime supažindinti su viena kita ištrauka.

NEIŠNYKUSIOS JUODŪJŲ AMŽIŲ LIEKANOS

Kaip jau matėme, lietuvis kaip tik religijos įtakoje neteko savo tautinės stiprybės, jis buvo palaužtas dvasioje, ilgainiui jis neteko pasiryžimo išlaikyti savo tautinę nepriklausomybę, o dar vėliau, jis pasidaręs savo klebono paklusniu dvasios vergu, nebespėjo kartu žengti su kitomis tautomis ir atsiliko nuo jų. Klebonas vienas žinojo visų reikalų sprendimus, o lietuvis pasidarė nepajėgiu žmogumi savarankiai galvoti ir kritiškai vertinti gyvenimo įvykius. Tikėjimo srityje savarankiai galvoti jam aiškiai buvo draudžiama. Visus religinius ir etinius klausimus už jį išsprendžia dvasios vadas. Tuo atveju, jeigu kuris klausimas jam sukelią kai kurias abejones, jis atsimena, kad turi būti visiškai paklusnus klebonui ir sutramdo savo abejones, nes kitaip jis negalėtų pasilikti "geru kataliku". Romos kleras pasistengė, kad kunigas parapijonims būtų visuotinas visų reikalų sprendėjas, todėl tas parapijonis ir liko žmogumi be iniciatyvos, be savarankaus galvojimo. Šitokios nuotaikos susidarė dar viduriniais amžiais ir atkeliavo į Lietuvą ir to paties Romos klero pastangomis pasiliko lietuvių tarpe.

Nėra abejonės, kad savarankaus galvojimo netekęs žmogus esti mažiau atsparus ir moralinių iškrypimų srityje. Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena įvairių rasių ir įvairių tautų žmonės. Jų gyvenimas yra savotiškas veidrodis, kuriame atsispindi įvairių tautų ir įvairių tikėjimų žmonių moralė. Šio krašto kriminalinė statistika suteikia davinius, dėl kurių tenka rimtai pagalvoti.

Vienu metų Nek Yorko kalėjimuos buvo kalinių: 9557 Romos katalikų ir 5,935 protestonų. Nereikia užmiršti, kad New Yorko valstybėje katalikai sudaro tik 26 nušimtį visų gyventojų. 1943 metais mažamečių nusikaltėlių teismuos 64 nušimčiai jaunuolių buvo iš Romos katalikų šeimų.

Katalikiškas žurnalas Commonweal 1942 m. rašė: "Katalikai žymiai prašoka protestantų skaičių Connecticut valstybės kalėjimuose. O katalikų vyskupas Gallagher iš Detroito pripažino, kad "rimtas yra išpėjimas bažnyčiai, jog daugiau katalikų jaunuolių patenka į kalėjimus ir pataisos namus, negu kitų tikiųjų".

Vos penktoji Michigano valstybės gyventojų dalis yra katalikai, bet 50 nušimčių jaunuolių pataisos namus Lansing yra katalikai".

Katalikų kunigas L. Kalmer, kalėjimų kapelionas, išleido knygą "Crime and Religion", kurioje tarp kitko tyrinėja nusikaltimų ir religinių įtakų problemą. Jis patiekia šiurpią savo ištarme statistikos lentelę. Jis pats nurodo, kad katalikai atskirose valstybėse paprastai nesudaro daugiau, kaip 17 nušimčių visų gyventojų. O tuo tarpu kalėjimuose katalikų nusikaltėlių buvo:

Florence, Arizona	53,26%
San Quentin, California	46,92%
Wetherfield, Connect.	63,64%
Joliet, Illinois	48,50%
State Prison, Charleston, Mass.	53,29%
State Pen, Santa Fe, N. M.	66,67%
Auburn Prison, Auburn, N. Y.	57,31%
Sing Sing Prison	54,77%

Iš to paties šaltinio mes sužinome, kad New Yorko valst. katalikų yra 26 nušimčiai, o kalinių katalikų — 56 nuoš. Arizonoje, katalikų vos 3,16 nuoš., o katalikų-kalinių net — 53 nuoš. California — katalikų — 16,83 nuoš., o tų pačių nusikaltėlių — 43,61 nuoš. Wisconsin — katalikų — 23,79 nuoš., o katalikų nusikaltėlių — 43,52 nuoš. Wyoming — katalikų — 7,13 nuoš., katalikų kalėjimuos — 32,18 nuoš.

Teisėjas B. B. Lindsey atkreipė dėmesį į tą aplinkybę, kad seksualiniai jauni nusikaltėliai daugumoje esą dievoti ir lanko bažnyčias.

Dešimties metų bėgyje garsiajam Sing Sing kalėjime į elektros kėdę pasodintų didžiųjų nusikaltėlių: 65,1 nuoš. buvo katalikai, 26,6 protestonų, 6,1 nuoš. žydų, 2 nuoš. nekrikščioniškų tikiųjų ir 0,03 nuoš. žmonių ateistinių pažiūrų.

Pasižymėjęs mokslininkas ir kriminalogas M. Parmelee savo veikale Criminology sako:

"Negali būti abejonės, kad religinė doktrina, kuri tvirtina jog nuodėmės per išpažintį atleidžiamos, daugelį silpnos valios žmonių paskatina įvykdyti kriminalinius nusikaltimus".

Tai vis tvirtinimai tokių asmenų ir institucijų, kurioms niekas negali netikėti. Vaizdas susidaro liūdnas. Tad šitokių reiškinių akivaizdoje atsiranda troškimas padėti žmonėms išsivaduoti nuo tokių prietarų, kurie silpnina jų valią, kurie liepia vis pasitikėti kuo kitu, tik ne savo protu, kurie naikina atsakomybės prieš visuomenę jausmą.

Nėra jokio noro pažeisti Lietuvos vyskupų autoritetą. Bet kaip gi gali sulaikyti abejonę, ar tikrai šventoji Dvasia ir Viešpats Dievas jiems įkvėpė neregėtą pasididžiavimą prieš visas religijas, nejaugi jiems turėjo atsirasti panieka ir pasityčiojimas iš visų nuoširdžių žmonių, kurie jieškojo tiesos ir ją savo religijos pagalba surado. Negali sukelti gražių vilčių ir būsimos laisvos Lietuvos gyvenimas, jeigu rengiamasi tam gyvenimui be broliškos meilės ir noro kito nuomonę gerbti, be pasiryžimo įgyvendinti asmens ir sąžinės laisves. Tuo liūdniau, kad nei tam neregėtam išdidumui, nei savęs išskyrimui, kaip matome, jokio pagrindo nėra ir tikrumoje negali būti.

Romos katalikų dvasininkų pastovus paniekos ir pasityčiojimo taikymas visiems kitiems, kurie jų stovyklai nepriklauso, šiame amžiuje jau negali būti pateisintas. Ir jie neskiria doro, išmintingo, ar menko ir neišmanėlio, jiems visi lygūs: visi jie nieko neverti, jei tik jiems nėra paklusnūs. Tokiomis aplinkybėmis nei tauta, nei valstybė negali sukurti harmoningo, darnaus gyvenimo. Nes iš tokio pagrindinio Romos klero nusistatymo kyla intrigos, kivirčiai, tuščiai jėgas alinanti tautos tarpusavė kova. Tautos jėgų nuolatinis skaldymas aiškiai kenkia ir trukdo kūrybinį tautų darbą. Tai vis atsitinka todėl, kad viena dalis visuomenės be jokio pagrindo yra pasinešusi savo valią diktuoti kitai visuomenės daliai. Mes matome, jog ir visuomeniniame ir politiniame lietuvių gyvenime Romos klero atstovai yra kietai pasiryžę savo valią primesti visai visuomenei. Pavyzdžiai čia pat, juos visi mes matome.

Lietuvos nepriklausomybės laikais, kai 1926 metais krašto gyventojai parodė aiškų pasipiktinimą klero partijų veikla ir kai buvo sudaryta vyriausybė be jų, tai visi žinome kas įvyko. Tada buvo padarytas perversmas ir teisėtoji Lietuvos valdžia buvo nuversta. Kas paruošė ir palaimino šį perversmą? Čia ne tautininkų, kurie tikrumoje buvo negausūs (seime turėjo vos 3 atstovus), bet Romos klero darbas. Be jų pakiršinimo niekas nebūtų ryžęsis laužyti visos tautos valią. Šitai yra mūsų spaudoje plačiai aptarta ir dokumentaliai įrodyta. Žinoma, ši aplinkybė šiandien nėra maloni klero žmonėms, nes vėlesniu metu jie nesugebėjo pasinaudoti perversmo vaisiais. Todėl jie ir vengia patvirtinti aiškius istorinius faktus.

Tokiu būdu įsigalėjęs diktatūrinis režimas valdė Lietuvą ištisą 14 metų. Šiandien laiko perspektyvoje jau dauguma pripažįsta, kad ir šis perversmas ir diktatūrinis režimas nebuvo lietuvių tautai naudingi. Pirmiausia buvo nuslopintas galvojimo savarankumas, buvo primetama tam tikra aiškiai mums svetima valstybės sistema. O jaunosios kartos augo suvaržymų atmosferoje ir negalėjo subręsti jų savarankumo dvasia, nes vis buvo raginama klausyti vadų, kurie neva turėjo vieni tokią nepaprastą išmintį, kad juos buvo draudžiama net pakritikuoti.

Pasaulio opinija visados priešinga diktatūroms. Kai Rusijos diktatūrinė komunistinė vyriausybė žiauriai užpuolė demokratinę suomių tautą, tai visas pasaulis buvo pilnas užuojautos suomiams. Bet kada atėjo laikas ir diktatorius Hitleris užpuolė taip pat diktatorišką — ponišką Lenkiją, tai anglų politikas Loyd George spaudoje pareiškė: "Dėl tokios Lenkijos kariauti neverta"...

Kai aš lankoj grėbiau šieną ...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

"tau padės?" Bet aš žinojau, kad man niekas nepadės.

— Ar patinka? — pasibaigus plokštelei, klausė dėdė.

— Patinka, — vos atgaudamas kvapą,

pasakiau ir staiga pajutau, kad tai ne mano balsas, bet kažkieno kito ir kad tai ištariau ne aš, bet jie visi — dėdė, motina, Henrikas. Jie chorū šaukė "patinka, patinka, patinka" ir jų pusėje buvo visas pasaulis, o aš sėdėjau vienas ir virpėjau.

— Tai dar kartą uždėsim, — tarė dėdė Sakavičius.

Ir tada many kažkas sprogo. Vienu šouliu pašokau iš vietos, apverčiau stalą, pafoną ir nejausdamas aplinkos pasipriešinimo, klaurai ėjau per daiktus ir per žmones; tik kai stiprios, krepšinio treniruotėse užgrūdintos, Henriko rankos mane sučiupo, aš žinojau, kad šią valandėlę įvyko kažkas, ko niekada nebus galima atitaisyti.

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Keli laikraštinių kalbos taisymai

Čia pateikiu pluoštelį taisy-
tinų sakinių, parankiotų iš š.
Amerikoje einančių geresnės
kalbos mūsų laikraščių.

1. Nebent pati (Liet. Bendr.)
būtų *tomis* mūsų politinius
veiksnius *užpuolusiomis ne-
laimėmis* nubaigta. — Turėtų
būti: ... būtų *tų* mūsų politinius
veiksnius *užpuolusių nelaimių*
nubaigta.

2. 10 val., dalyvaujant *daugiau*
50 studentų bei kitokių
svečių, prasidėjo studijų die-
nių darbas. — T. b.: 10 val., da-
lyvaujant *daugiau kaip 50*
(per 50) studentų...

3. ... rinkosi gausesnis *phi-
ladelphiečių* būrys pasigrožė-
ti savųjų bei svečių studentų
sudėtine programa. — T. b.:
... *filadelfiečių* būrys.

(Su lietuviškomis priesago-
mis sudaryti iš svetimųjų tik-
rinių vardu žodžiai, taigi iš es-
mės lietuviškos darybos žo-
džiai, turėtų būti rašomi iš tar-
ties, bet ne iš kilmės.)

4. ... drįstame kviesti savo
skaitytojus, rėmėjus ir bičiu-
lius jin atsilankyti ir tuo pa-
čiu paremti mūsų dirbamą
svarbų spaudos darbą, *apie
kurio reikalingumą*, berods,
nė vienas lietuvis negali abe-
joti. — T. b.: ... paremti m. d.
s. spaudos darbą, *kurio reika-
lingumu*...

5. Pamiřtama, kad kiekvie-
nas jų 3 kartus *i* savaitę...
nutraukia savo poilsio valan-
das. — T. b.: ... 3 kartus *per*
savaitę...

6. Viena iš detonavimo prie-
žasčių galėjo būti *kaipo* pasė-
ka repeticijų prie pustomiu žė-
miau suderinto pianino. — T.
b.: Viena (iš) detonavimo
priežasčių galėjo būti *vaisius*
(pasėka) repeticijų...

6. Gen. Howley, *keturis* me-
tus išbuves Berlyne. — T. b.:
Gen. Howley, *ketverius* metus
išbuves Berlyne.

7. Čia nieko savo nebūta, iš-
skyrus *vardo*. — T. b.: ... iš-
skyrus *vardą* (*Be* vardo, čia
nieko...)

8. O tu vaikštai sau, kaip
velnias, *vienose kelnėse* ir
kvėpuoji. — T. b.: ... *vienomis
kelnėmis*.

(Lietuvis *kelnėse*, lyg kokiam
kambariui, žinoma, tegalė-
tų vaikščioti, jei jos būtų ne-
matytai didelės...)

9. Šliupas visomis jėgomis
talkininkavo Tvarauskui, bet
vis dėl to laikėsi ryšių su *len-
kais* ir "Unijoj" vengė praves-
ti aiškia lietuvišką liniją. —
T. b.: ... vis dėlto palaikė san-
tykius su *lenkais* (laikėsi ry-
šių su l.), ir "Unijoj" vengė
(iš)vesti (praveisti) aiškia lie-
tuvišką liniją.

10. Labai įsidėmėtinus kun.
Ylos *receptas* kaip sunaikinti
tą liberalizmą. — T. b.: Labai
įsidėmėtinus k. Y. *receptas*,
kaip sunaikinti...

11. Pripažindamas tiems
puolimams vietą ir raginda-
mas su jais *skaitytis*, autorius

skatina liberalus perkratyti sa-
vo sąžinę. — T. b.: Pripažin-
damas t. p. vietą ir raginda-
mas jų *paisyti* (į juos *atsi-
žvelgti*)...

12. *Nežiūrint, kokia* jo pa-
ties gyvenimo ir darbo sritis,
tas gerinimo akstinas yra pa-
grandinė liberalo filosofijos
sritis. — Geriau: *Kokia bebū-
tų* (*Vis tiek kokia bebūtų, bū-
tų*) jo paties gyvenimo ir dar-
bo sritis...

13. Kuone visi Ylos libera-
lizmui teikiamieji apibūdini-
mai galimi imti tik *kaip pa-
vyzdžiai*, kas liberalizmas nėra.
— T. b.: ... galimi imti tik
pavyzdžiais (*pavyzdžiams*)...

14. ... vargu yra kitas gyve-
nimo kelias, kuris būtų tiek
persunktas religija kaip libe-
ralo kelias. — T. b.: ... vargu
yra k. g. kelias, kuris būtų
taip (tiek) *prisunkęs religi-
jos*, kaip liberalo kelias.

15. *Panašiai*, kiekvienas yra
reikalingas paveikslų ir sim-
bolių tol, kol pažįsta Dievą
tikrojoje jo *formoje*. — T. b.:
Panašiai kiekvienas yra rei-
kalingas p. irs. tol, kol pažįsta
Dievą *tikrąja* jo *forma* (*tik-
rosios formos* Dievą).

16. Vargu būtų *perdaug* pa-
sakyti, kad liberalinė bendruo-
menė yra krikščioniška ben-
druomenė *moderniškuose rū-
buose*. — T. b.: Vargu būtų
per daug pasakyti, kad l. b.
yra k. bendruomenė *moder-
niais rūbais*.

Studentai gyvai atsiliepi

Pracitą savaitę šioje vietoje
mano iškeltasis lietuviškųjų
terminų reikalingumas mūsų
jaunajai studentijai sulaukė
gyvo atgarsio pačių studentų
tarpe. Stud. V. Kleiza, šio kraš-
to Lietuvių Studentų Sąjungos
centro valdybos narys, savo
aiške man džiaugiasi to klau-
simo iškėlimu ir reiškia centro
valdybos vardu padėką. Jis
pabrėžia reikalo svarbą ir ti-
kisi, kad netrukus mūsų spe-
cialistai tikrai ims terminų
paruošimo darbą.

Kad mūsų akademinis jau-
nimas nebūtų apvilnas, pakar-
totinai ragintini mūsų specia-
listai negaištant paruošti pa-
grindinių įvairių sričių, ypač
technikinių, terminų ir juos
spaudoje paskelbti. Žinia, bū-
tų patogiau, jei tokių terminų
sąrašai būtų išleisti atskira
knyga, kaip ir stud. V. Kleiza
meilytų. Tačiau tai gal būtų
susiję su didesnėmis išlaido-
mis; be to, reikalas ilgiau už-
sivilkintų. Greičiau ir papras-
čiau būtų juos paskelbti laik-
raščiuose, nors šiaip pateikti
jie ir nebūtų taip parankūs
pasinaudoti. Bet geriau žvirb-
lis rankoje negu briedis girio-
je.

Pridursiu, kad šio dienraš-

5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 7, 1955

čio "Kalbos Dalykų" skyriuje
kadase esame paskelbę po ne-
didų pluoštelį įvairių termi-
nų (filosofijos, virtuvės, tech-
nikos ir kt.), juos pasikartoje
iš seiau Lietuvoje išleistų
rinkinių, dabar čia sunkiau be-
prieinamų.

Kap jau aną kartą rašiau,
ši studentų balsą turėtų neat-
dėliodami išklausti pirmiau-
sia mūsų organizuotieji spe-
cialistai — įvairių draugijų ir

sambūrių valdybos bei jų laik-
raščių redakcijos ir tuoj pat
imtis darbo. Kalbininkai, kiek
atitrukdami nuo savo kasdie-
ninių darbų, galėtų paruoštu-
sius sąrašus — kartu, žinoma,
su dalykų specialistais — per-
žiūrėti ir jų taisyklumą pa-
tikrinti, nors šiuo metu pir-
miausia svarbu bent kokius
lietuviškus terminus pateikti
mūsų studijuojančiajam jau-
nimui.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA — GERIAUSIAS ŽINIŲ ŠALTINIS

Kiekvienam lietuviui, kuris supranta tautinės kultūros reikšmę,
dar nevēlu Lietuvių Enciklopedija prenumeruoti. Nei viena svetima
enciklopedija neduoda tiek lietuviščių žinių, kiek jų duoda savoji.

Lietuvių Enciklopediją galima užsisakyti šiuo adresu:

L. E. LEIDYKLA, 366 W. BROADWAY, SO. BOSTON 27, MASS.

Kiekvienoje didesnėje lietuvių kolonijoje Lietuvių Enciklopedija
platina leidyklos įgalioti atstovai, tad galima ir per juos Lietuvių
Enciklopediją prenumeruoti.

Šiomis dienomis išėjo V-tas L. Enciklopedijos tomas. Kas norėtų
V-tą ar ankstyvesnius tomus gauti — prašomas leidyklos adresu iš
JAV siųsti \$7.75, iš užsienio \$7.98. Į tas sumas įeina ir paprastosios
pašto išlaidos.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA —
GERIAUSIA DOVANA KIEKVIENA PROGA!

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai,
transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Firestone padangos,
baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROVEHILL 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ
INSULIACIJOS
PROBLEMAS

Dabar yra laikas
irengti savo namą
žiemei.

Mes turime išdirbtą
reputaciją pilno pasi-
rinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams
materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS

AUTOMOBILIS

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus,
ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis
parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus,
neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1049
Telefonas CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Pablūdėliai

Buvome tokie atitrūkę nuo žemės keturi: aš ir geriausias mano draugas Rimantas, o taip pat nemažiau artimos bičiulės Anelė ir Rūta. Nemėgome dienos šviesos. Mūsų gyvenimas teprasidėjo nakties metu. Planuodavome pabėgti ten, kur diena neateina. Šviesoje siuvančių dvikojų negalėjome pakęsti. Ieškoti su žiburium žmonių mums atrodė tolygu pamišimui: jie savo sielose buvo suliesę iki griaučių arba apaugę, iš po kurių jokia šiluma niekam nebedvelkė. Pilka pralenkanti masė — daugiau niekas. O ir jai nebuvo jokie nusikaltėliai, kad naktis būtų mūsų blogų veiksmų priedanga. Joje vieno tetroškome: ideališkai mylėti, gyventi. Švaistėmės įvairiais savo žydinčios jaunystės svaiguliais, kaip senstantieji, taupydami jos likučius ar paskutines gyvenimo dienas. Buvo pavasaris ar vasara, ruduo ar žiema — kiekvienas savam laikotarpy turėjo savo grožį ir šlykštynes: greta švelniai besikalbančių žiedų mylėjosi žmonės ir varlės. Buvome jautrūs, kaip mimozos, ir, gyvenimui susidedant daugiau iš minusų, lyg nemalonia pareiga, troškome juo kuo greičiau nusikratyti. Mūsų Anelė angeliukas stengėsi sugriebti jo esmę, ir dalindavomės su ja, įvairiais paradoksaus.

— Dulkės ir žmonės, — dažnai sakydavo ji, — XX amžiaus pabaigos dulkės... Jos slegia viską, o labiausiai mūsų sielas. Sukitės, žaiskite ir tūpkite taip lengvai jūs, dulkės, kad aš nejausčiau jūsų sunkumo. Geriau išnykimas, negu kraštutinis nusivylimas jūsų chaose. Tikras pamišimas, žiedų žūroje nesusirandant kur nutūpti ir įprasminti savo būtį.

— Mes, besisupančios saulės spindulėlyje, viena kitos neapkenčiame...

— Vienok aš norėčiau pavirsti dulkele ir nutūpti ant savo mylimo jaunikačio lūpų. Jose išiliečiau į jo kraują, į būtį. Vėliau abu pavirstume dulkėmis. Ir skrajotume aplink žemę, ir nutūptume ant kokios žvaigždės, jei žemė pasirinktų mūsų likimą...

Rimantas irgi buvo galvos raktelius pametęs ir, slėpdamas save, tepasakydavo:

— E, mūsų dienos rožėmis nebepražyždės...

Rūta, lyg ramunė prie kelio,

juokėsi iš visko ir lyg bijojo, kad į ją kas nesikėsintų.

— Žiūrėk, pamišėlis kraipo galvą prieš blėstančius saulėleidžius, — nuleisdavo liūdnas akis į degantį praeivio žvilgsnį. Anelė daro išvadas ir vėl kartoja:

— Tai tau žemė: dvokia tokia dulkių mizerija, žmonija blūdi ja ir mes prarandame paskutines kvailių paguodas joje ilgiau svečiuotis. Nebegalime su kiekvienu džiaugtis, o tuo labiau už mirštančius aukotis.

Todėl kartu su Anele išgyvenome dulkėtas šviesas ir guodėmės tamsiomis naktimis. Dažnai gyvenimas tik tuo kitiems įdomus, kad susiklosto iš priešingumų, netikėtumų. Taip ir su mumis atsitiko. Draugiškumas išvirto į meilę, kuri susikryžavo priešingomis kryptimis. Meilė, kaip potvynis, besiveržianti visa jėga į nežinią; ieškanti nuotakumo žemės ir oro pasipriešinimuose. Anelė įsimylėjo Rimantą, o Rimantas ugingai veržėsi į Rūtą. Mano širdį sužeidė juodi debesėliai — Anelės akutės ir jos rausvai baltą veidą supantieji juodumu žvilgą plaukai, atitinką charakterį. Apie mane kankinosi Rūta. Priešingumai, lyg kaulus gelias rūkas, apgaubė širdis, iš kurių veržėsi paslėptas pavydas su intriga ir vis didėjančia kančia. Viena naktis tebuvo vienintelė išėitis iš velniškos painiavos. Mes skridome į tamsą, kaip peteliškės į ugnį. Įkyrios net žvaigždės mirkčiojo pro besigaubiančius debesis. Visa gamta meldėsi dūkstančiam vėjui, ir mes atsidūrėme prie ežero kranto. Audra drauge su mumis sveikino naktį, kai sėdome į valtelę ir yrėmės į šėlstančias bangas, lyg į kylančią kovą tarp draugiškumo ir meilės. Troškome prisipažinti, bet kas iš to? Meilė prievarta lygu sugyvilėjimui. Tai, ko siekėme, nepaimsi, kaip irklų, ir nenuplauksi kur nori. Širdžių kertelėse glūdėjo gyvenimo patirtis: kas šiandien svajonė, ryt vis tiek virs įkyria kasdienybe ar kuo nors blogiau, tad ar beverta ilgiau kankintis? Žodžiu, sirgome gyvenimo beprasmiškumo liga ir išėities nematėme. Anelė suvirpėjo ir žodžiai vos neapmirė lūpytėse:

— Nieko nėra malonesnio, kaip išnykti tamsoje...

— Tebūnie prakeikta šviesa, vyliojusi į pražūtį, o pražūtis

laime ir išsivadavimu, — atsiduso Rūta.

— Dar kokia velnio ašara, žvaigždėlė, sužibės, ir vėl pradėsime ilgėtis šviesėjimo, — pritarė Rimantas.

— Tepražūna viskas, teblaško audra, o bangos neša į savo sukūrį, į prieglobstį.

Iš kažkur atklydo sienos sargybinis laivas ir nepastebimai priplaukė prie mūsų, nušviesdamas akinančiu prožektoriumi. Šviesos apstulbinti pakrypome, ir valtelė apsvirtė.

Aušroteky atgavome samonę vienos ligoninės didelėje palatoje. Už langų barbeno gaivinas lietus, žaidžias lūžtančiais spinduliais. Pirmasis sudejavo Rimantas:

— Gal dar bus lemta pradėti

gyvenimą iš naujo ir džiaugtis šviesa, kuri eina lenktynių su tamsybėmis...

— Vanduo numalšina ne tik troškulį, bet nuplauna ir laiko dulkes, — šnabždėjo Rūta.

— Gyvenimas — pareiga ir kova už šviesesnę žmonių buitį, — tvirtinau.

Po valandėlės tylos, Rimantas vėl prabilo:

Mus slaugantieji šypsojosi, o gydytojas ponas Young tingiai uždėjęs rankas ant savo taukinės, teištare tik vieną žodį:

— Pablūdėliai.

— Anelė, ar galėtum mylėti ir išipareigoti mudu?

— Jei ji blykstels su nauju saulės užtekėjimu ir nesivaidins nakties šmėkla...

Skaitykite "N-nas"

LIETUVIŠKA ISTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE

Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

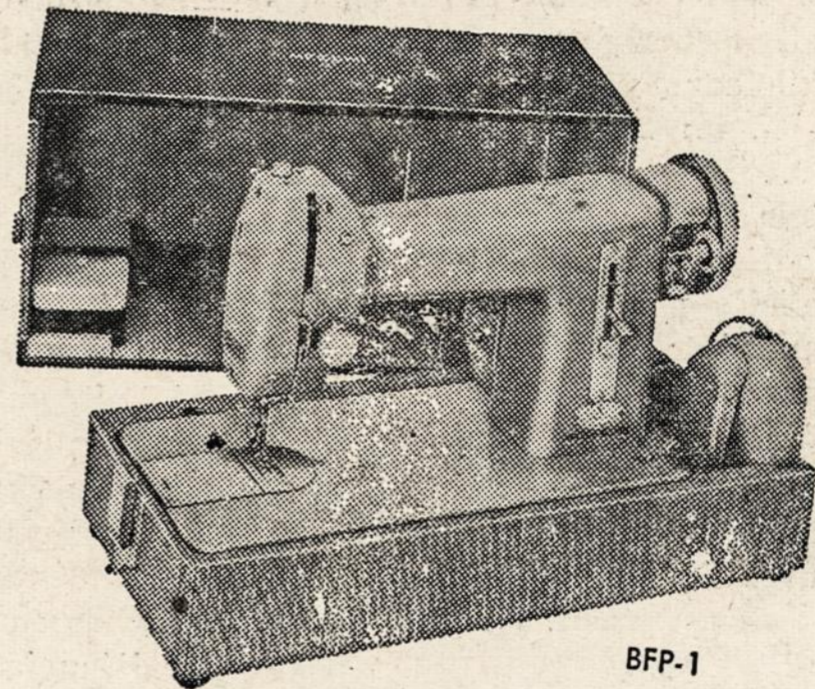
2555 West 47th St. CHICAGO 32, ILL. LAF. 3-1083

B.R. PIETKIEWICZ PRES.

NOW AT ILLINOIS FURNITURE

the automatic "does everything"

NECCHI

BFP-1

OR the "magic brain"

ELNA

portable

From first seam to final trim the AUTOMATIC NECCHI and ELNA do every stitch of the work... Sew straight and zigzag, forward and reverse, overcast seams, blind-stitch hems, hemstitch, mend and darn, sew on buttons, make buttonholes, applique, monogram, and make dozens of beautiful embroidery stitches,

ALL WITHOUT ATTACHMENTS!

For FREE demonstration call or visit

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO CO.

1570 N. Milwaukee Ave. HUMBOLDT 9-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ISTAIGOJE. Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave. Tel.: Lafayette 3-8248
(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų. Trečiad. 9:00 ryto iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

Apie vieną konkursą ir parodą

„Lietuvos Pionierius“ šių metų kovo 19 dieną rašo apie piešimo konkurso laimėtojus. Čia pat jury komisijos nario, Vilniaus pionierių rūmų piešimo rateljio vadovo, dailininko V. Norkaus straipsnis „Piešimo konkursui pasibaigus“. Iš jury komisijos pranešimo ir dailininko Norkaus straipsnio matyti, kad konkursui tema buvo „Koks gražus gimtasis mūsų kraštas“. Tema, be abejo, gera, graži. Tik kaip pagal ją pavaizduotas tas gimtasis mūsų kraštas? Ogi taip, kaip nori kompartija ir bolševikų vadai.

Iš konkursui atsiųstų darbų „Lietuvos Pionieriaus“ redakcijos patalpose buvo atidaryta parodėlė. Joje buvę eksponuoti apie 150 pionierių ir moksleivių darbų. Dailininkas Norkus, apžvelgdamas tą parodėlę, rašo: „Darbuose plačiai atsispindi naujas Tarybų Lietuvos gyvenimas“. Po tų žodžių jau aiškiai galima numanyti, kokio turinio buvo minėtoji parodėlė ir kokie piešiniai buvo premijuoti. O ir priminsime.

Pirmoji premija paskirta už seriją piešinių, vaizduojančių gimtąjį kolūkį. Dvi antrosios premijos — už piešinį „Gegužės 1-sios demonstracija Vilniuje“ ir už akvarelę „Kauno uoste“. Trečiosios premijos — už akvarelę „Naujoji Kvėdarnos MTS“, „Ekskavatorius“ ir taip toliau. Visi to paties turinio.

Pamanykite tikrai: kokį gimtojo mūsų krašto grožį vaizduoja „Gegužės 1-sios demonstracija Vilniuje“, „Ekskavatorius“ arba kad ir Kvėdarnos MTS! Tie trys dailininkai (Palaima, Norkus, Petrauskas) su „Lietuvos Pionieriaus“ redaktorium Marcaliu, kurie sudarė jury komisiją, arba negražiai pasityčiojo iš gimtojo mūsų krašto, ir tai per vaikus, kuriuose jie turėtų auklėti, arba jie norėjo išjuokti kompartiją su jos pastatyta valdžia, kuriai, kad ir kvailai, bet girk bolševikinę tvarką.

Norkus savo straipsnyje mini visą eilę kitų piešinių, išstatytų parodėlėje. Štai keli pavadinimai: „Elektrinė“ (reikia manyti kad jau bolševikų pastatyta), „Rinkimų išvakarėse“, „Kolūtkio centras“, „Naujoji pieninė“ ir taip toliau. Yra ir tokiais pavadinimais: „Kolūtkio pievoje“, „Kombainas javų jūroje“, „Derliaus nuėmimas“. Tačiau iš tų nebuvo rasta premijuotinų.

Straipsnio autorius apgailėtauja dėl kai kurių piešinių, kurie esą daugiausiai piešti iš gamtos. Jis rašo: „Labai gerai, kad daugelis stengėsi atvaizduoti tai, kas nauja gimtojoje vietovėje. Bet vaizduoti reikia taip, kad matytųsi, jog tikrai čia gera, jauku gyventi, dirbti, mokytis ir ilsėtis“.

Taigi va, ko reikia! Kad būtų parodyta taip, kaip nėra, kaip niekas nemato ir nejaucia.

Toliau Norkus tą mintį dar labiau išryškina. Jis rašo: „Kaip pavyzdį paimsime gana gerą E. Jovaišos darbą „Lenino aikštė Panevėžyje“. Jis pasižymi neblogu piešiniu, tiksliau vietovės perdavimu, tačiau žmonių figūros

pavaizduotos silpnai, be judesio (statiškai), vienodai. Iš jų nesijaučia, kad čia gera ilsėtis, pasivaikščioti, žaisti“.

Taigi va, Norkus norėtų, kad šalia to Lenino vaikams būtų gera, malonu. Bet juk vaikai, kad ir vaikai, o vis dėlto bus girdėję, jog dėka Lenino ir jo bendradarbių bei pasekėjų Lietuva neteko laisvės, kad daugybė lietuvių sukšti į kalėjimus ir išgabenti į Sibiro vergų stovyklas, kad Lietuvos ūkininkas neteko žemės ir savo gerbūvio, kad visas kraštas užplūstas ruskių atėjų ir jų nusulintais. Ar gi dėl to Lietuvos vaikai turėtų gerai ir maloniai jaustis šalia Lenino?

Ir maža to, Lietuvos vaikai visur mato Lenino paveikslą su žiauria, banditiška veido išraiška. Mes nesame matę to Lenino Panevėžyje, bet jei jis ir ten pavaizduotas toks, kaip paveiksluose, — o kitoks negalėtų būti, — tai visai nenuostabu, kad vaikai jo vengia ir piešia jį be jokio nuširdumo, o gal net ir su baimės jausmu.

Tavorščiai dailininkai pirmiau turėtų nusiimti bolševikinius akinius, o paskui vaikų piešinius vertinti ir jiems nurodymus davinėti. —E.

Knygų pasaulis

Šių dienų literatūros pasaulinė sensacija laikytinas Prancūzijoje išėjęs „Bonjour, Tristesse“ romanas, kurio autorei Fr. Sagan nesenai sukako 17 metų amžiaus. Studijuodama Paryžiaus universitete, ji neišlaikė reikiamų egzaminų ir pradėjo rašyti. Knyga tuoj buvo išleista ir susilaukė vertimo į anglų kalbą. Ypatingu pasisekimu jos romanas turi Amerikoje.

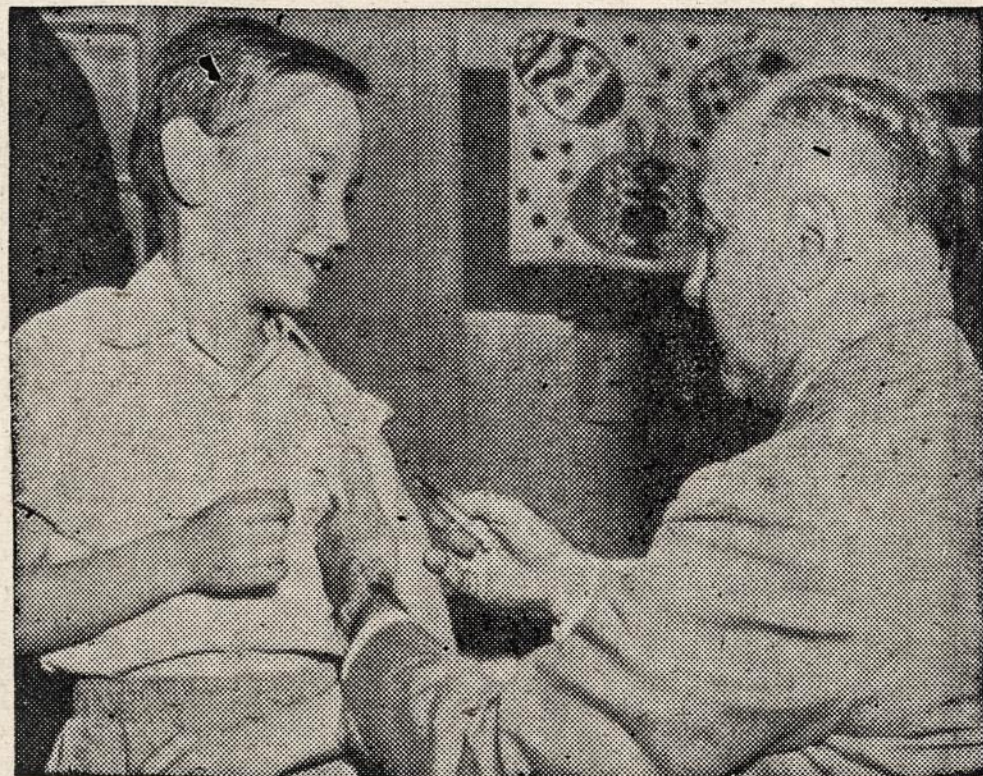
Macmillan leidykla išleido rusų mokslininko N. M. Borodino, kuris po paskutinio karo pabėgo į Angliją, atsiminimų knygą „One Man in His Time“ (343 psl., kaina—\$4.50). Autorius išaugo sovietinėje sistemoje, išgyveno revoliuciją, badą bei persekiojimus, kurie prasidėjo su žemės ūkio kolektyvizacija ir savo patyrimus aprašo minėtoje knygoje.

Pabėgti į Vakarų jį paskatino po paskutinio karo prasidėję areštai tarp mokslininkų, kurie buvo įtariami susižavėjimu Vakarų mokslininkų pasiekimais.

Antras sovietų pabėgėlis buvęs karininkas Michail Soloviev parašė knygą „My Nine Lives in The Red Army“ (išleido McKay, 308 psl., kaina—\$3.75). Ypatin-gai daug medžiagos pateikia iš sovietų-suomių karo, kuriame autorius dalyvavo. Taip pat įdomūs vaizdai iš paskutinio karo, kuriame vokiečiai beveik buvo pasiekę Maskvą.

Katarinos Didžiosios, kuri turėjo „filosofo smegenis ir sustiprinto seksualumo silpnības“, atsiminimus išleido Macmillan

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, MAY 7, 1955

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Telephoto
Leonard "Bobo" Scheele, 7 metų, JAV gydytojo generolo Dr. L. A. Scheele sūnus, gauna pirmą dozę Dr. Salk skiepi nuo paralyžiaus. Dr. Scheele pareiškė visiškai pasitikėjimą Salk skiepais.

(400 psl., kaina—\$5.00). Paruošė Dominique Maroger.

Rusijos carienė Katarina savo atsiminimus pradėjo rašyti 1771 m., praėjus 9 metams nuo jos vyro Petro III mirties. Kadangi atsiminimuose daug iškeliamas jos pačios ir visos carų giminės nemoralumas, tai velesnieji Rusijos valdovai norėjo jos už-

rašus sunaikinti. Bet sunaikinimo jie išvengė.

Sakoma, kad Katarinos Didžiosios reikšmė Rusijos imperijai buvo nemažesnė, negu Elzbietos I—Anglijai. Bet Elzbietos gyvenimas pasižymėjo padorumu, tuo tarpu Katarina, teigiama, turėjusi apie 50 meilužių.

Want to see something amazing? New double-stretch hose lets you go from one room to another, clean all the way upstairs, without moving the cleaner. A smart, small sphere—less than 12 inches from swivel top to easy-glide base—yet it's the world's most powerful cleaner. See it this week!

BEE JAY STORES
15 W. Hubbard Street Whitehall 4-3253
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

STUDENTŲ DIENOS

REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA:

L. Sabaliūnas, L. Širmulytė ir J. Šmulkestys

Redakcijos adresas: J. ŠMULKŠTYS,
816 W. Clark Street, Urbana, Ill.

Rinkimams praėjus

Šiame "Studentų Dienų" numeryje pristatome Lietuvių Studentų Sąjungos JAV, penktosios kadencijos, centrinius organus. Prieš naujajai c.v-bai pradėdant darbą, norisi bent trumpai pažvelgti į kai kurias rinkimų metu iškilusias problemas bei kelis būsimosios veiklos aspektus.

Šiais metais pirmą sykį stud. s-gos istorijoje turėjome 3 kandidatų sąrašus. Ketverius metus egzistavęs nepriklausomųjų vieningumas skilo. Šio skilimo pasėkoje neateitininkai į rinkimus išėjo dviem sąrašais, kas sudarė puikias sąlygas drausmingai ir gerai organizuotai ateitininkų grupei triuškinančiai laimėti. Kaip niekada anksčiau buvo gausus vad. "straight" balsavimas; įdomu, kad jis buvo ryškiausias toje grupėje, kuri yra pasisakiusi už grynai asmeninę rinkimų sistemą bei nesigrupavimą sąjungoje. Nejaugi, pakeitus rinkimų sistemą į centro valdybą, norima išsikvototi visas 13 vietų? Kad taip gali atsitikti, rodo faktas, jog minėtoji grupė pravedė visus savo žmones į Revizijos Komisiją ir Garbės Teismą (2 sąjungos institucijas, kurios yra renkamos asmeniniu būdu).

Ar balsavimas grupiniu pagrindu yra teigiamas ar neigiamas mūsų visuomeninio gyvenimo aspektas — ne mums spręsti; viena tikrai aišku, kad būdamas natūralus skirtingų pažiūrų (pasaulėžiūrinių arba pragmatinių) reiškiny, jis egzistuos ir įvedus grynai asmeninę rinkimų sistemą.

Dabartinė, pusiau asmeninė, c.v-boš rinkimo sistema buvo sukurta, norint s-goje išvengti visiškos vienos grupės dominacijos bei apsaugoti mažumos teises mums visiems bendrame darbe. Praeitieji ir dabartiniai s-gos centrinių organų rinkimai įrodė šios sistemos pasisekimą. Šiais metais ji apsaugojo neateitininkus, kurie susiskaldę atsirado mažumoje. Kitais metais, jei nepriklausomieji vėl būtų vieningi, ši sistema galėtų apsaugoti mažumoje atsidadūrusius ateitininkus.

Šių metų rinkimai turėjo savo blogųjų ir gerųjų pusių. Pernykštis "priešų" vanojimas propagandiniuose lapeliuose nebeprisikartojė. Tai vienas iš teigiamųjų pavyzdžių. Kita vertus, nemalonu, kad paskutiniai "Studentų Gairių" numeriai neišlaikė oficialiajam studentų s-gos biuleteniui (kurio leidimas finansuojamas ne vienos grupės, bet visos sąjungos narių nario mokesčiu) prideramo neutralumo ir objektyvumo. Praeitis rodo, jog pana-

šių dalykų neatsitikdavo, kai c.v-ba ir biul. redakcija nebuvo dominuojama tos pačios grupės ar pažiūrų studentų. Tikimės, kad naujoji c.v-ba į šį klausimą atkreips atitinkamą dėmesį ir jį taip išspręs, kad ateityje minėtieji reiškiniai nepasikartos.

Naujajai c.v-bai linkime sėkmės ir išvermės. Jos ateities planų vykdyme mes prižadame savo pagalbą ir bendradarbiavimą. Tikimės, kad, rinkimams praėjus, bus užmirštos rinkimų nuotaikos, ir vėl visi jungsimės į bendrą studentų sąjungos darbą. Taip pat tikimės, kad naujoji c.v-ba savo pirmataky pradėtus darbus plės ir aktyvins; be to, atkreips ypatingą dėmesį mūsų abiturientus bei pirmųjų metų studentus, kurie nelankė lietuviškosios gimnazijos; artimesnių ryšių su Kanados lietuvišiais studentais reikalingumą; įtraukimą į s-gos veiklą tų dviejų šimtų kolegų, kurie nerado reikalo balsuoti, bei daugelį kitų ateities užsimojimų. Prieš mus stovi dideli uždaviniai. Tegul meilė kenčiančiam kraštui visus mus skatiną jungtis į bendrą darbą.

Skaičiai ir nuotaikos

Šiais metais rinkimai į studentų sąjungos centrinius organus buvo kur kas daugiau įtempti nei bet kada šios organizacijos istorijoje. Per pereitą Velykas, pačiame rinkimų įkarštyje, Chicagoje vienas kolega yra išsireiškęs, kad, pasiskaičius lietuviškąją akademinę ir neakademinę spaudą, gaunasi įspūdis, jog mūsų studentija pergyvena labai svarbių istorinių momentą. Kur tik bepažvelgsi į spaudos puslapius, visur mirgėte mirga akademikų arba apie akademikus straipsniai, atviri laiška, atsakymai į atvirus laiškus, deklaracijos, pareiškimai, pasikalbėjimai ir milijonas kronikos žinučių, aiškinančių, teigiančių, paneigiančių bei įtikinjančių kandidatų tinkamumą, pasiaukojimą, pažadų laikymą ir t.t. ir t.t.

Propagandinėje lektūroje irgi padarėme didelę pažangą. Jei pernai pirmą kartą pasirodė spaustuvėje spausdinti propagandos lapeliai, šįmet jau turėjome spausdintus lapelius ir nuotraukas. Jei ir toliau taip smarkiai šioje srityje progresuosim, kitais metais propagandiniuose lapeliuose matysim spalvotą giliaspaudę arba nuotraukas iš kandidatų gyvenimo.

O tų propagandinių lapelių šiais metais buvo taip daug, kad kai kurie Chicago ir New Yorko studentai, anksčiau ar vėliau, yra gavę net po 5 skir-

tingus tekstus, kuriuose buvo žadama viskas nuo vasaros stovyklų iki metraščio. Greičiausia, per neapsižiūrėjimą nei vienas kandidatų sąrašas, kai išrinks, nesiūlė sumažinti s-gos nario mokesčio. Kitais ir balsavom. Kai rinkiminė metais tos klaidos nebeįvyks. Juk tikrai neatsiras populiarnesnių kandidatų už tuos, tātai:

Ateitininkų sąrašas Skautų ir santariečių ASS remiamas sąrašas skautų sąrašas

I CENTRO VALDYBĄ (išrinktieji kandidatai kursyvu)		
Sužiedelis 200	Mieželis.....160	Dundžila.....111
Barzdukas 187	Juodelis.....124	Kamantas 101
Joga 178	Sabaliūnas.....117	Avižienis.... 99
Valančiūtė 170	Babickas.....113	Mikėnas 98
Kleiza 166	Bilėnas.....112	Bartuškaitė83
Prikockytė 153	Valatkaitis 101	Bartuškaitė78
Valaitis 153	Griškelytė..... 95	Karklys..... 65
viso 1207	viso 822	viso 635

I REVIZIJOS KOMISIJĄ		
Kontrimas 188	Gaška.....127	Bakaitis.....130
Vedeckas 172		Vilkas 128
Banaitytė 171		Čepėnaitė...102

I GARBĖS TEISMĄ		
Zaranka 176	Naginionis.....113	Kežys.....123
Keblinskas 170	Kerelis.....103	Pileika..... 91
Vitkus 170	Galminas..... 86	Trečiokas...87

Abu centro valdybos kandidatai į Šalpos Fondą (Černius — 244; Šoliūnas — 214) nebuvo elektorato patvirtinti, nes nesurinko dviejų trečdalių balsų visų balsavusiųjų.

Kaip matome, iš septynių 4 į centro valdybą yra išrinkti iš ateitininkų sąrašo (Sužiedelis, Barzdukas, Joga, Valančiūtė); du iš skautų ir santariečių sąrašo (Mieželis ir Juodelis); vienas iš ASS remiamo skautų sąrašo (Dundžila). Į garbės teismą ir revizijos komisiją buvo išrinkti visi ateitininkų sąrašo kandidatai.

Labai įdomūs yra informacinio referendumo rezultatai. Jame 209 studentai balsavo už grynai asmeninį c.v-boš rinkimą; 146 prieš ir 63 nuo balsavimo susilaikė. Du kandidatų sąrašai apie šį referendumą buvo iš anksto painformuoti, ir todėl savo propagandiniuose lapeliuose pasisakė už rinkiminių įstatų pakeitimą; trečiasis sąrašas, apie referendumą sužinojęs paskutinę minutę, tesuspėjo per spaudą studentus paraginti referendume nuo pasisakymo susilaikyti, nes, iš anksto tinkamai su rinkiminiais įstatais nesusipažinęs, yra gana sunku žinoti, ar sąjunga turės naudos iš jų pakeitimo. Taigi, jei sudėsime prieš balsavusiųjų ir susilaikiusiųjų balsus, gausime skaičių, kuris bus lygus visiems balsams, paduotiems už naujos rinkiminės sistemos įvedimą. Iš šių rezultatų galima

kurie pasisakys už s-gos narių kišenės apsaugojimą nuo energingų valdybų išdininkų.

Bet kaip viskam gyvenime ateina galas, atėjo galas ir tam didžiajam istoriniam momentui. Pasiskaite apie kandidatus spaudoje ir propagandiniuose lapeliuose, pamatę jų nuotraukas, išgirdę privačiai apie juos visus gaudus ir apkalbas, drebančiom rankom ir neramia širdimi (kad organizaciją vada per rakto skylutę nepamaitytų, kaip balsuojam) — emėm

ASS remiamas skautų sąrašas

Sužiedelis 200	Mieželis.....160	Dundžila.....111
Barzdukas 187	Juodelis.....124	Kamantas 101
Joga 178	Sabaliūnas.....117	Avižienis.... 99
Valančiūtė 170	Babickas.....113	Mikėnas 98
Kleiza 166	Bilėnas.....112	Bartuškaitė83
Prikockytė 153	Valatkaitis 101	Bartuškaitė78
Valaitis 153	Griškelytė..... 95	Karklys..... 65
viso 1207	viso 822	viso 635

Kontrimas 188	Gaška.....127	Bakaitis.....130
Vedeckas 172		Vilkas 128
Banaitytė 171		Čepėnaitė...102

Zaranka 176	Naginionis.....113	Kežys.....123
Keblinskas 170	Kerelis.....103	Pileika..... 91
Vitkus 170	Galminas..... 86	Trečiokas...87

drąsiai tvirtinti, jog maždaug pusė balsavusiųjų yra nusistatę prieš bet kokį greitą rinkiminių įstatų keitimą.

Kita vertus, referendumas buvo prarastas dar nežinant šių metų rinkimų rezultatų. Daug studentų nebūtų balsavę už įstatų keitimą, jei iš anksto būtų žinoję, kad pagal grynai asmeninę sistemą šįmet į c.v-bą ateitininkai būtų pravedę šešis savo kandidatus. Iš neateitininkų būtų buvęs išrinktas tik vienas R. Mieželis. Į s-gos garbės teismą ir revizijos komisiją, kurie yra renkami grynai asmeniniu būdu, ateitininkai pravedė visus savo kandidatus.

Šių metų rinkimai parodė, jog viena, gerai disciplinuota ir organizuota, grupė gali lengvai laimėti rinkimus, kada kitos grupės yra susiskaldžiusios ir kada iš maždaug 645 turinčių teisę balsuoti balsuoja tik apie 400. Jei tai grupei dar pasisektų dabartinį centro valdybos rinkimo būdą pakeisti į grynai asmeninį, jos visišką vyravimą studentų sąjungoje būtų laiduotas visam laikui.

Baigiant negalima nepaminėti dar vienos šių metų rinkiminės naujovės. Šeši vienos akademinės organizacijos nariai, kandidatavę ne tos organizacijos remiamame sąraše (į jį jiems kelias buvo iš anksto uždarytas), buvo suspenduoti ir patraukti į minimos akademinės organizacijos garbės teismą. Atrodo, kad vienintelis jų nusikaltimas buvo

New Yorko Santaros seminaras

Š. m. bal. 3 d. New Yorko studentai santariečiai buvo su-ruošę diskusijas politiniais Lietuvos praeities ir ateities klausimais. Jos buvo labai įdomios.

Trijų partijų — kr. demokratų, valst. liaudininkų ir tautininkų — atstovai padarė pranešimus. Soc. demokratų atstovas pranešimo nepadarė, motyvuodamas, kad duotas laikas (15 min.) esąs per trumpas ir per jį nesą įmanoma išdėstyti partijos pagrindinių principų. Tačiau soc. dem. atstovas Dr. J. Repečka aktyviai dalyvavo diskusijose. Partijų atstovai: Dr. V. Viliamas (k. d.), V. Rastenis (taut.- ir J. Audėnas (v.l.) kalbėjo organizacijų alfabetine tvarka. Pranešimai vyko kiek ilgiau, negu buvo numatyta, bet jie buvo atidžiai ir su įdomumu išklaustyti.

Pirmuoju kalbėjo Dr. V. Viliamas. Jis apibūdino kr. dem. partijos veiklą nuo vyskupo Valančiaus laikų. Paminėjo pasižymėjusius dvasiškius, dirbusius "Apžvalgoje" ir "Tėvynės Sarge". Pabrėžė k.d. nuopelnus steig. ir kituose seimuose. Kr. dem. partija esanti demokratinė; ji pripažįstanti sąžinės laisvę, kuri ypač turėtų pasijreikti kultūrinėje autonomijoje; pvz. katalikiškos mokyklos — katalikų vaikams. Ateityje būsia siekiama koalicinio bendradarbiavimo.

V. Rastenis, neliesdamas tautininkų s-gos praeities ir pagr. jos programos dėsnių, kalbėjo apie reikalingumą pabrėžti tautybę ir asmenybės išaukštinimą. Dėl demokratinų principų pareiškė, kad sunku numatyti, kokiomis aplinkybėmis būsianti atstatoma Lietuva; jos santvarka priklausys nuo vietos sąlygų. Suabejojo, ar buv. partijos veikiančios būsimojoje Lietuvoje. Savo pranešimą V. Rastenis baigė analizuodamas tremties politinių veiksmų tarpusavio santykius.

Lituanikos klubo veikla

U. of I., Navy Pier'e lietuviai studentai sėkmingai tęsia Lituanikos klubo veiklą. Klubas įsikūrė 1950 m., pirmininkaujant kol. A. Kėželiui, o dabar išaugo iki 80 narių. Kas keletą savaitių įvyksta susirinkimai, į kuriuos kviečiami prelegentai iš universiteto profesūros ir žymesnių lietuvių veikėjų tarpo. Taip pat studentų tarpe būna diskusijos įvairiais studentijai rūpimais klausimais.

Lituanikos klubas laiko savo uždavinį ne tik sujungti visus lietuvius studentus, bet ir supažindinti kitataučius studentus su Lietuva ir Lietuvos reikalais. Šiuo tikslu klubas rpinasi padovanoti universiteto bibliotekai knygų apie Lietuvą anglų ir kitomis svetimomis kalbomis.

Lituanikos klubas neužmiršta ir pasilinksminimų. Juk studentai yra jauni ir mėgsta

J. Audėnas apibūdino valst. liaud. s-gos programos pagrindinius dėsnius, apžvelgdamas jos veiklą, pradėdamas "Varpo" gadyne. Tie humanizmo, demokratijos ir tautybės principai, Dr. Vinco Kudirkos ir kitų varpininkų iškelti prieš 65 metus, nepasikeitę iki šio laiko. Tos idėjos gyvos dar ir dabar. Val. liaudininkai, pripažindami kiekvienam asmeniui sąžinės laisvę, nesaistą politinių įsitikinimų su pasaulėžiūra. Jie siekė ir sieksią Lietuvos žmonių ekonominės gerovės. Savo veikloje jie vadovaujami demokratiniais principais. J. Audėnas pabrėžė, kad tauta turinti būti atstovaujama jos rinktų atstovų. Pabai-goje paminėjo val. liaud. įnašą neprikl. Lietuvos kūrimosi ir demokratinų seimų laikotarpiu.

Studentai po pranešimų iškėlė eilę paklausimų visiems pranešėjams. Paklausimai taip skambėjo: 1) ar Lietuvos nepriklausomybės metais buvo gerbiami demokratiniai principai? 2) ar liaudininkai nekovoja su tikyba? 3) ar Lietuvos partijos siekia viską suvalstybinti ir monopolizuoti? 4) ar privati iniciatyva buvo Lietuvoje palaikoma ir ar ji numatoma ateityje? 5) ar tautininkai nesiekia palikti kolchozų Lietuvoje? Soc. dem. atstovas Dr. Repečka pateikė taut. atstovui V. Rasteniiu kelis klausimus: a) kaip taut. žiūri į demokratinus principus; b) kaip suprasti asmenybės aukštinimą; c) kaip taut. supranta ypatingą tautybės pabrėžimą.

Prelegentai į aukščiau paminėtus klausimus davė išsamius atsakymus. Seminaras praėjo rimties nuotaikoje. Studentų santariečių užsimojimas supažindinti studijuojantį jaunimą su įvairių pažiūrų kalbėtojais ir jų atstovaujamosiomis politinėmis srovėmis — yra sveikintinas.

lietuviškoje nuotaikoje pasilinksinti. Lituanikos klubas surengia Initium ir Finis Semestri vakarėlius, kurie ligi šiol praeidavo puikioje nuotaikoje.

Šį semestrą Lituanikos klubas išsirinko naują valdybą, kurią sudaro: T. Remeikis — pirm., R. Vanagūnas — vice-pirm., A. Šakinskaitė — sekr., R. Kliorytė — išd., E. Babušis — narys.

1955 m. kovo 15 d. įvyko pirmas susirinkimas, surengtas naujos valdybos. Referatą paskaitė kol. A. Laucius, tema "Tautiškas, solidarumas ir tolerantiškumas mūsų studentų tarpe". Kol. Laucius iškėlė, kad mes turėtume užmiršti senus ginčus, o susijungti ir dirbti bendram Lietuvos labui. Mes turėtume būti labiau tolerantiški kitų nuomonėms, neskaldyti savęs, bet pastatyti Lietuvą ir darbą jos labui

(Tęsinys iš 8-to psl.)

noras studentų s-goje dirbti Lietuvos laisvinimo ir lietuviybės išlaikymo darbą. Darbą, kurį daugelis iš jų stud. s-goje dirba nuo pat jos įsikūrimo.

V. Dagilis

aukščiau visko. Juk partizanai neklausia, kas kokiai partijai priklauso, kai už Lietuvą kovoja. Vietoj skaldesės ir šmeižės viens kitą net ir spaudoje, studentai turėtų parodyti sugyvenimo pavyzdį senimui. Būtų daug daugiau naudos, jei tą laiką, kurį skiriam tarpusavio skaldymui, aukotume bendram darbui Stud. S-goj. Kol. A. Laucius referatas sukėlė gyvas ir įdomias diskusijas.

Lituanikos klubas numato ir toliau panaudoti studentiškas pajėgas susirinkimuose ir duoti progos studentams padiskutuoti rūpimus lietuviško ir akademinio gyvenimo klausimus.

A. I. R.

Padėka J. J. Bachunui

Gerb. Pone Bachunai:

Prašau priimti mano gilią padėką už suteiktą finansinę paramą studijų baigimui Illinois universitete, Urbanoj, Ill.

Dėkingas Jums esu už taip skubią ir besąlyginę pagalbą, suteiktą prieš dvi savaites, kai teko atsistoti prieš dilemą tęsti ar nutraukti studijas, ASS Dr. Vyduno šalpos Fondui sulaukiant turėtos paskolos siuntinimą.

Su Jūsų pagalba tikiuosi baigti studijas ir išvengti Korp! Vytis valdybos nemalonių represijų dirbant lietuviškosios studentijos ir visuomenės labui.

Jus gerbiaus

Bronius Juodelis

Urbana, 1955.IV.30.

Iš studentų gyvenimo

Š. m. kovo 20 d. Los Angeles santariečių seminare paskaitą, tema "Kovos dvasia Lietuvos rezistencijoje", skaitė žurnalistas *Bronys Raila*.

Bal. 28 d. Urbanoje įvyko ASK Lituanikos susirinkimas, kuriame klubo pirm. *Sigitas Zubkus* padarė pranešimą apie visuotinę lietuvių sportininkų šventę, įvykstančią New Yorke geg. 28-29 d.d.

Gegužės 7-8 d.d. Urbanoje įvyksta stud. ateitininkų suvažiavimas. Jame kalbės V. *Zvirzdys* ir K. *Kebliuskas*.

Bal. 16-17 d.d. Bostono skyrius buvo surengęs rytinių pakraščių liet. stud. savaitgalį. Meninėj programoj dalyvavo: *I. Nikolskytė*, *N. Stadalnikaitė*, *K. Kebliuskas*, *H. Strolia* ir *D. Lapinskas*.

Bostono santariečių seminare bal. 17 d. paskaitą skaitė *Dr. J. Girnius*. Paskaitos tema "Lietuviškosios minties raida".

Bal. 3 d. Urbanos skyrius minėjo 50 m. spaudos atgavimo sukaktį. Minėjimui pritari-

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 7, 1955

kytą žodį tarė iš Chicagos atvykęs Dr. P. Jonikas, referatą skaitė stud. J. Končius, meninėj programą atliko *Liuda Širmulytė* ir *Juožas Škomantas*.

Bal. 23 d., dalyvaujant gausiam būriui svečių iš Chicagos, Urbanos skyrius buvo surengęs pabaltiečių vakarą. Vakarometu rinkiminių nuotaikų išsvargintus kolegas linksmino *D. Valančiūtės*, *L. Širmulytės*, *J. Manelio* ir *K. Mikėno* kupletai bei *R. Babicko* vadovaujamas originalus *'Pancho Gonzales'* orkestras.

A. Avižienis, *A. Dundzila*, *A. Klierė*, *S. Neimanas*, *A. Pabarčius*, *V. Tautvydaitė*, *J. Variakojis* ir *A. Zailskas* Urbanoj, o *N. Jasėnas*, *A. Laučius*, *A. Juodakis*, *G. Paulikas*, *A. Pustelnikas*, *J. Račkauskas*, *M. Tapolionytė*, *I. Čepėnaitė*, *D. Talat-Kelpšaitė*, *V. Zubkutė* ir *D. Šalkauskaitė* — Chicagoje yra įtraukti į Illinois universiteto mokslo pažangumų pasižymėjusių studentų sąrašą.

Kolegas *D. Melinytė* ir *J. Bilėnų*; *N. Rimkutė* ir *V. Žvirzdij*; *L. Smalenskaitė* ir *A. Stepaity*, neseniai sukūrusius šeimas, sveikiname ir linkime laimės gyvenime. (*Studentų Dienos*).

Pereitame "Stud. Dienų" n-ryje buvo pastebėta klaida: į Studentų Sąjungos Chicagos skyriaus valdybą įėjo ne A. Sidzikauskaitė, kaip buvo pranešta, bet N. Šalkauskaitė. Kolegę N. Šalkauskaitę už padarytą klaidą atsiprašome. *S. D.*

ONOS ČARNECKIENĖS
MOTERŲ SALIONE
atliekami pusmetiniai sušukavimai ir visi kiti pagražinimo darbai. Prašau apsilankyti ir išitikinti sąžiningu patarnavimu.
2632 WEST 43rd STREET
BRIGHTON PARKE
CLiffside 4-2994

Aleksas Brinas
GENERAL CONTRACTOR

- Naujų namų statyba
- Namų remontavimas
- Vidaus įrengimai
- Garažų statyba

20 metų patyrimas
Greitas ir sąžiningas darbas

4339 S. Hermitage Ave.
FR 6-3922 LA 3-9719

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus
100% apdrausta
DRABUŽIAI
GYDUOLĖS
ir t. t.

Jūsų giminės gauna be jokių jiems išaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354
Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

Einame fotografuoti

Netrukus, kai tik geriau atšils oras, visi keliai užsikimš automobiliais, žmonės dums į laukus, lėks į paežeres... Tačiau jūs niekad nebūsime gero ūpo, jei, išvykdami iš namų, nepasimsite foto aparato.

Fotografavimo priemonių daug ir įvairių. Pasirinkti galima ir pagal skonį, ir pagal kapšį. Amerikoje, šalia demokratiškos laisvių, yra daug saulės, daug gražių dienų; todėl vasarą galima apsieiti ir su "špokinyčia", t. y. su paprasčiausia "Kodak" foto dėžute. O rimtesniam veidui ir margoms kelnėms labai tiktų "Roleiflex". Tai vokiška foto kamera, kurią turi ir Anglijos karalienė. Esu 99% tikras, kad ir mūsų Vyt. Augustino nuotraukos (ar bent didžioji jų dalis) darytos šiuo foto aparatu.

Šios rūšies aparatai — didokos dėžutės, bet gamtovaizdžių fotografavimui geresnių už jas nėra. Kodėl? Dėl to, kad fotografuojamąjį vaizdą "turi" pačiame aparate, matai jį su visais atspindžiais ir šešėliais, kaip natūroje. Tiems, kurie mėgsta žiūrėti per "skylutę", derėtų užmesti akį ant "Retinos IIC", kuri ne tik patogi nešiotis, bet ir moderni.

Fotografavimo menas — sugebėjimas "paimiti" vaizdą... Čia, kaip ir medžioklėje, gali pradilbinti visą dieną, ir nieko... neparsinešti. Kaip išmokti? Lengviausia — studijuojant kitų foto darbus. Vyt. Augustino Lietuvos vaizdų albumas "geriausia mokykla": čia rasi ne tik gerai nuotraukai būtinus gamtos elementus, bet ir širdis tau suplaks... Tačiau, šalia teorijos, reikia turėti ir... gyslelę.

Pagrindinis dalykas — neofotografuoti prieš saulę. Objektivas, kaip ir gyva akis, tokiu atveju "užsimerkia".

Paminklai, bažnyčios ir kiti aukšti pastatai (jei aparatas leidžia) fotografuojami vertikaliai. Nuo "apšvietimo" pareina nuotraukos kokybė — puikumas. Šiam reikalui geriausiai patarnauja šviesos matuoklė (Exposure meter). Man pačiam labai patinka vokiškas "Bertram Chrostar", nedidelis, kišeninio laikrodžio formato, šviesos matuotojas. Neturint čia minimo patogumo, atsižvelgiant į vasaros oro giedrumą, aparatas diafragmuoti f-16—f-8. Ta-

čiau, nepaisant įvairių nurodymų ir patarimų, praktikos niekas neatstos.

Tinkamas atstumo nustatymas taip pat labai svarbu. Kartą sutikau žmogų (ir dar unaravą), kuris fotografuodavo be jokios "begalybės" nuovokos. O tokių "fotografų" ne tik jis vienas, yra ir daugiau. Aiškumo dėliai duodu porą pavyzdžių: a) jeigu jūsų aparatas (F-50mm) orientuotas ant begalybės, tai ryškumo zona prie f-11 prasideda nuo 4,5 metrų, o prie f-8 — nuo 6,3 iki begalybės; b) sakysime, jūsų foto aparatas orientuotas ne ant begalybės, o 4 metrams, tai ryškumo zona prie f-11 prasidės nuo 2,2 — 30,5 m., o prie f-8 — nuo 2,5 — 10,9 metrų. Lauke, mano nuomone, geriausia aparatą orientuoti į "begalybę" ir nieko neprisileisti arčiau kaip 7 metrus.

Vasaros metu bemaž kiekvienas ant nosies nešioja spalvotus akinius. Tokie "stiklai", ką jau besakyti, labai reikalingi ir jūsų aparatui. Tai filtrai. Geltoną reikia būtinai turėti. Su plika objektyvo akimi jūs neufotografuosite debesingų padangių...

Spalvota filma taip pat įeina į madą. Tuo tarpu labai brangi: atskiras atvirukas kaštuoja 50 centų, o pati filmelė (20 Ex) — 4 dolerius. Kad ir brangi būdama, tuo tarpu gali eiti lenkėiu su juoda-balta fotografija. Kas žiūrėjote kino filmą "On the Waterfront", galėjote pajusti juodos - baltos nuotraukos natūralumą, grožį...

Kokias filmas vartoti? Atsakymas: Plus-X (Panchromatic). Tai vidutinio (1-50) jautrumo, su švelniu gruntu. Nebloga ir Super-XX. Julius Sula

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTIAU
BALDUS
VIETOJE IR IS TOLIAU
K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudas
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GROvehill 6-7096

Garsinkitės "N-nose"

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

(Tęsinys iš 11-to psl.)

kandžioja žabus". (21 p.) Gal tik pačiam autoriui atrodo nauja ir įmantru. Šiaip skaitytojui, eiliniam, kaip man, — trivialu.

5) "Ateik, užtiesk šiltai plaukais man veidą, ir paskandink savų akių žvaigždes manų ištroškusių akių gelmėse". (23 p.) Čia ir komentaro nebereikia. Tarytum, išrašyta iš pigių meilės romanų.

6) "Kai mano basos kojos pirmą kartą palietė žemę, ji buvo šilta ir drėgna, kaip motinos lūpos". (38 p.) Didelė pagarba motinai, tokius "gero skonio" palyginimus kuriant!

7) "... ir didžiulis atrodė man kiemas tėvų be galo". (38 p.) Taip ir neaišku ir ligi eiliavimo pabaigos nesugau-

dai, kas be galo: tėvai ar kimas?

Nurašinėjimas svetimų eilučių osnų pūduose pūd dūjų hū gero skonio. Bernardas Brazdžionis labai gražiai eilėraštyje rašė "Nepalik manęs vieno, mama" ir "Saulės laikrodžių" autorius rašo 8) "Nepalik manęs vieno..." (14 p.)

Perskaičiau 28 puslapius (10-38) ir išrašiau, kaip regite, 8 blogo skonio pavyzdžius. O knyga yra 80 puslapių. Toliau nebeskaičiau, nes nelengva yra prisiversti skaityti sunkiai suraizgytas ir kaltines eilutes. Ypatingai mums, mergaitėms. Bet pakanka ir tų pavyzdžių, kad pasitvirtintų taisyklė, jog labai dažnai apie gerą skonį daug kalba tie, kurie patys to gero skonio neturi.

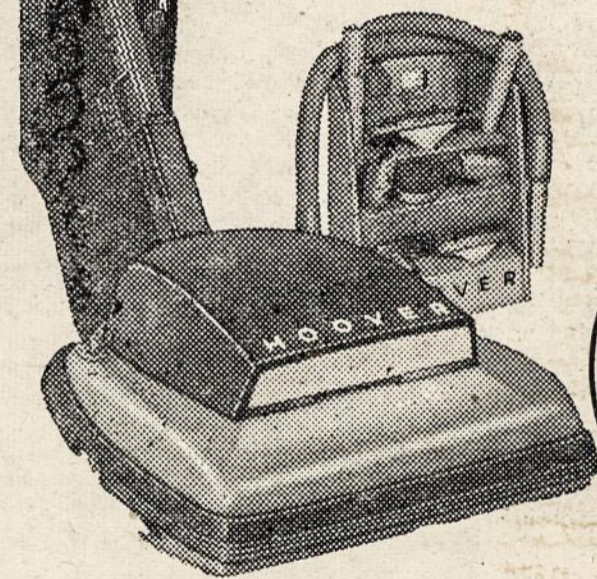
Marytė Žičkutė

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING
IS TOLI IR ARTI
*Nauji dideli trokai - Naujaisi kraustymo įrankiai
Ilgu metu patyrimas - Pigus ir sąžiningas patarnavimas*
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. Chicago 36, Ill. Tel. Wblbrook 5-9209

at

ILLINOIS FURNITURE

KING-SIZE TRADE IN ON YOUR OLD CLEANER

New trade-in offer makes the Hoover De luxe as easy to own as to use! Big blue, beautiful new Hoover stands up to you... rolls on its own wheels... all you do is steer it. Genuine Triple-Action Hoover—it beats, as it sweeps, as it cleans. A complete, even more convenient Hoover. And no bag to empty—ever! Come in for a free demonstration—or phone and we'll send one to your home.

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO CO.

1570 N. Milwaukee Ave. HUMBOLDT 9-1600